

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Projektowanie uniwersalne kultury – dostępność w instytucjach kultury

Zadanie 3.1 Kompleksowy program szkoleń w zakresie projektowania, budowania i realizacji dostępnej oferty kulturalnej

Autodiagnoza dostępności instytucji kultury

Wstęp/Instrukcja

Dokument wspiera proces analizy zasobów instytucji kultury w zakresie dostępności, zwłaszcza dostępności programu i pracy z publicznością. Jest kluczowy w ramach programu „Projektowanie uniwersalne kultury – dostępność w instytucjach kultury”, w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.

Praca nad autodiagnozą powinna zostać zainicjowana przez zespół skierowany do realizacji zadania w instytucji kultury tak szybko, jak to tylko możliwe. Wysiłek wypełnienia tego dokumentu ma być wspierany przez trenera-tutora podczas sesji tutoringu on-line. W dowolnym momencie i w zakresach wybranych przez zespół projektowy, warto zaprosić do autodiagnozy innych pracowników i pracownice instytucji. Dobrym rozwiązaniem jest zaproszenie do niej osób, które na co dzień nie pracują z publicznością (dbają o czystość, są pracownikami administracyjnymi, kadrowymi czy technicznymi).

Ze względu na obszary, których dotyczy autodiagnoza – w części refleksji powinny wziąć udział osoby z niepełnosprawnościami, osoby starsze oraz pracownicy instytucji, którzy bezpośrednio pracują z publicznością o szczególnych potrzebach i są w stanie przywołać kluczowe zagadnienia czy przywołać opinie publiczności.

Autodiagnoza zakłada procesowe przyglądanie się instytucji. Nie jest możliwe szybkie i intuicyjne wypracowanie odpowiedzi na wszystkie pytania. Zachęcamy, żeby do namysłu nad pytaniami czy zadaniami z autodiagnozy dołączyć dowolne narzędzia badawcze, na przykład obserwację zachowań publiczności z niepełnosprawnościami i osób starszych podczas wydarzeń (więcej o narzędziach badawczych: publikacja Narodowego Centrum Kultury pt. Narzędziownik. Diagnoza w kulturze).

Pomocne może być też dołączenie do autodiagnozy efektów ewaluacji projektów czy działań dostępnych oraz wsparcie całego procesu lekturą, na przykład, raportu o stanie zapewnienia dostępności z 2021 roku.

Pracę nad autodiagnozą dostępności musi poprzedzić lektura Modelu Dostępnej Kultury.

Pełna nazwa instytucji:

I. ZESPÓŁ I NASZE KOMPETENCJE

1. Czy w instytucji została podjęta oficjalnie decyzja o rozwijaniu dostępności?

- a) Tak.
- b) Nie.
- c) Nie wiem.

2. W jaki sposób ta decyzja została ogłoszona?

- a) **Zarządzenie dyrektora.** Zarządzenie nr 30 Dyrektora Teatru Wielkiego - Opery Narodowej z 5.12.2022 w sprawie powołania Koordynatora ds. dostępności.
<https://teatr Wielki.nowybiop.pl/koordynator-ds-dostepnosci#odtw%C3%B3rz>
- b) Ogłoszenie w czasie zebranie zespołu.
- c) Mail do zespołu.
- d) Publikacja informacji na stronie internetowej lub w mediach społecznościowych.
- e) Nie została ogłoszona.
- f) Nie wiem.

3. Czy w instytucji jest osoba pełniąca funkcję koordynatora/koordynatorki do spraw dostępności (lidera/liderki do spraw dostępności, specjalisty/specjalistki do spraw dostępności itp.)?

- a) Tak.
- b) Nie.

Dodatkowe uwagi: Obecnie koordynatorem jest Katarzyna Wodarska Ogidel, która jest równocześnie kustoszem i kierownikiem sekcji muzealnej w Muzeum Teatralnym.
<https://teatr Wielki.nowybiop.pl/koordynator-ds-dostepnosci#odtw%C3%B3rz>

4. Czy zespół instytucji został poinformowany o tym, kto pełni tę funkcję?

- a) Tak.
- b) Nie.
- c) Nie dotyczy.

Dodatkowe uwagi, np.: jeśli tak, w jaki sposób?

Zarządzeniem dyrektora TW-ON Waldemara Dąbrowskiego,
<https://teatr Wielki.nowybiop.pl/koordynator-ds-dostepnosci#odtw%C3%B3rz>

5. Czy dane kontaktowe do koordynatora/koordynatorki dostępności są opublikowane, np. na stronie internetowej instytucji?

- a) Tak.
- b) Nie.
- c) Nie dotyczy.

Jeśli tak, gdzie (BIP, strona www): <https://teatr Wielki.pl/deklaracja-dostepnosci/>
<https://teatr Wielki.nowybip.pl/koordynator-ds-dostepnosci#odtw%C3%B3rz>

6. Czy w instytucji jest zespół do spraw dostępności (formalnie powołany lub nieformalny)?

- a) Tak.
- b) Nie.

Dodatkowe uwagi: zespół zostanie powołany w sezonie 2026/2027

7. Czy zespół instytucji został poinformowany o tym, kto wchodzi w skład zespołu do spraw dostępności?

- a) Tak.
- b) Nie.
- c) Nie dotyczy.

Dodatkowe uwagi, np.: jeśli tak, w jaki sposób?

8. Czy skład zespołu do spraw dostępności został podany np. na stronie internetowej instytucji?

- a) Tak.
- d) Nie.
- b) Nie dotyczy.

Jeśli tak, gdzie (BIP, strona www):

9. W jakie prace jest angażowana jest osoba zajmująca się koordynacją dostępności w instytucji?

- ☐ Konsultuje wszystkie przygotowywane działania merytoryczne.
- ☐ Konsultuje niektóre przygotowywane działania merytoryczne.
- ☐ Przygotowuje własne działania merytoryczne.
- ☐ Samodzielnie udostępnia prowadzone działania merytoryczne.
- ☐ Rozdziela budżet na zapewnianie dostępności w Twojej instytucji.

- ☐ Prowadzi warsztaty o potrzebach osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.
- ☐ Organizuje warsztaty o potrzebach osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.
- ☐ Opracowuje wytyczne zapewniania dostępności w Twojej instytucji.
- ☐ **Stale współpracuje z dyrektorem Twojej instytucji.**
- ☐ Czasami współpracuje z dyrektorem Twojej instytucji.
- ☐ Kieruje pracami zespołu ds. zapewniania dostępności.
- ☐ **Dbą o wypełnianie minimów ustawowych w zakresie zapewniania dostępności**
- ☐ Nie wiem.

10. W jakie prace jest angażowany zespół do spraw dostępności w instytucji?

- ☐ Konsultuje wszystkie przygotowywane działania merytoryczne.
- ☐ Konsultuje niektóre przygotowywane działania merytoryczne.
- ☐ Przygotowuje własne działania merytoryczne.
- ☐ Samodzielnie udostępnia prowadzone działania merytoryczne.
- ☐ Rozdziela budżet na zapewnianie dostępności w Twojej instytucji.
- ☐ Prowadzi warsztaty o potrzebach osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.
- ☐ Organizuje warsztaty o potrzebach osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.
- ☐ Opracowuje wytyczne zapewniania dostępności w Twojej instytucji.
- ☐ Stale współpracuje z dyrektorem Twojej instytucji.
- ☐ Czasami współpracuje z dyrektorem Twojej instytucji.
- ☐ Dbą o wypełnianie minimów ustawowych w zakresie zapewniania dostępności.
- ☐ Nie wiem.

Nie dotyczy

11. Czy w instytucji były prowadzone warsztaty o potrzebach osób z niepełnosprawnościami i osób starszych?

- a) Tak.
- b) Nie.
- c) Nie wiemy.

12. Kto brał udział w takich szkoleniach?

- a) Wszyscy pracownicy.
- b) Większość pracowników.
- c) Nieliczni pracownicy.**
- d) Nie wiem.
Warsztaty ogólne dla pracowników Biura Obsługi Widza, Działu Obsługi Widza, Ochrony, Muzeum Teatralnego.

13. Czy w szkoleniach brali też udział wolontariusze?

- a) Tak, wszyscy.
- b) Tak, część.
- c) Nie.**
- d) Nie wiem.

14. Czy w szkoleniach brali udział współpracownicy/współpracowniczki (np. instruktorzy/instruktorzy, przewodnicy/przewodniczki itp.)?

- a) Tak, wszyscy.
- b) Tak, część.
- c) Nie.**
- d) Nie wiem.

13. Proszę określić poziom kompetencji dotyczących dostępności wśród osób w zespole i – opcjonalnie – przypisać osoby posiadające te kompetencje (przez funkcję i role w dziale).

Prosimy o zaznaczenie w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza „w ogóle nie posiadamy kompetencji w tym zakresie”, 2 oznacza „raczej nie posiadamy”, 3 oznacza „trudno powiedzieć”, 4 oznacza „raczej posiadamy”, 5 oznacza „zdecydowanie posiadamy”.

KOMPETENCJA	1	2	3	4	5	OSOBY Z ZESPOŁU
Zarządzanie dostępnością (koordynacja dostępności)			X			Dyrekcja Koordynator dostępności
Obsługa osób z niepełnosprawnością lub osób starszych OBSZAR WIDZENIA				X		3 os. Muzeum większość osób z działu i biura obsługi widza.
Obsługa osób z niepełnosprawnością lub osób starszych OBSZAR SŁYSZENIA			X			1. os z działu obsługi widza i edukacji posiada znajomość pjm na poziomie A2, osoby z działu i biura obsługi widza posiadają wiedzę na temat najprostszych gestów w komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach w zakresie słyszenia
Obsługa osób z niepełnosprawnością lub osób starszych OBSZAR PORUSZANIA SIĘ				X		Dział i biuro obsługi widza oraz ochrona odpowiadają za wsparcie osób wymagających wsparcia w obrębie poruszania się.
Obsługa osób z niepełnosprawnością lub osób starszych OBSZAR ROZUMIENIA			X			Wybrane osoby z Muzeum, Działu Edukacji, Działu i biura obsługi widza oraz ochrona odpowiadają za wsparcie osób wymagających wsparcia w obrębie rozumienia.
Obsługa osób z niepełnosprawnością lub osób starszych OBSZAR CZUCIA			X			Wybrane osoby z Muzeum, Działu Edukacji, Działu i biura obsługi widza oraz ochrona odpowiadają za wsparcie osób wymagających wsparcia w obrębie czucia.

KOMPETENCJA	1	2	3	4	5	OSOBY Z ZESPOŁU
Szeroko rozumiany savoir vivre, inicjowanie kontaktu z osobami o szczególnych potrzebach, w tym z osobami starszymi.					X	Większość pracowników Działu Obsługi Widza oraz Biura Obsługi Widza a także część pracowników Działu Ochrony oraz część pracowników Muzeum Teatralnego przeszła szkolenia z zakresu savoir vivre w kontaktach z osobami o szczególnych potrzebach.
Opracowanie materiałów dostępnościowych: OBSZAR SŁYSZENIA (np. napisy rozszerzone, zlecenie tłumaczeń PJM).				X		Napisy w języku polskim są standardem ze względu na specyfikę opery (w oryginalnym języku)
Opracowanie materiałów dostępnościowych: OBSZAR WIDZENIA (np. materiały dotykowe, audiodeskrypcja)				X		Muzeum Teatralne 3 osoby przygotowują tyflografiki i opisy do zajęć Dotknąć Teatru. W tym 1 os. przeszkolona jest w tworzeniu audiodeskrypcji obiektów muzealnych. Do 6 spektakli przygotowane i nagrane są audiodeskrypcji udostępniane na życzenie. W projekcie uczestniczyli między innymi pracownicy Działu Nowych Technik Audiowizualnych.

KOMPETENCJA	1	2	3	4	5	OSOBY Z ZESPOŁU
Opracowanie materiałów dostępnościowych: OBSZAR ROZUMIENIA (np. karty w tekście łatwym do czytania (ETR), materiały w prostym języku)			X			Muzeum Teatralne 2 osoby odpowiedzialne za edukację ukończyły kurs pisania ETR
Opracowanie materiałów dostępnościowych: OBSZAR CZUCIA (np. przedprzewodnik, informacje o treściach wrażliwych, pomoce sensoryczne)			X			Dział Marketingu 2 os. Na tę chwilę zaplanowane są prace nad przedprzewodnikiem. Modelatornia teatralna wraz z pracownią druku 3 D wspiera powstawanie materiałów edukacyjnych i związanych z dostępnością.
Umiejętność posługiwania się Polskim Językiem Migowym			X			Pojedyncze osoby z działu obsługi widza i edukacji posiadają znajomość pjm na podstawowym poziomie
Umiejętność posługiwania się językiem prostym			X			Teksty w języku prostym używane są w pilotażowych projektach Działu Edukacji i Muzeum Teatralnego.
Komunikacja i promocja dostępności (w tym dostępne media społecznościowe)			x			Dział Marketingu rozszerza działania związane z dostępnością. W obecnej chwili opracowywane są wytyczne do zmiany strony www.
Obsługa sprzętu i narzędzi dostępu (np. pętli indukcyjnych)					X	Dział Nowych Technik Audiowizualnych

KOMPETENCJA	1	2	3	4	5	OSOBY Z ZESPOŁU
Ewakuacja i bezpieczeństwo OzN			X			Dział Ochrony, Dział Edukacji, Muzeum Teatralne, Dział Obsługi Widza, Straż Zakładowa.

II. DOSTĘPNOŚĆ ARCHITEKTONICZNA, CYFROWA, INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNA

Wypełniając tę część proszę wziąć pod uwagę **Art. 6. Minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami** Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

DOSTĘPNOŚĆ ARCHITEKTONICZNA I EWAKUACJA

1. Czy instytucję audytowano pod kątem dostępności architektonicznej?

- a) Tak, audyt przeprowadził organizator.
- b) Tak, audyt przeprowadziła firma zewnętrzna.
- c) Tak, audyt przygotowaliśmy samodzielnie / we współpracy z osobami z niepełnosprawnościami, osobami starszymi.
- d) Nie.**
- e) Nie wiem.

Dodatkowe informacje (w tym rok audytu, informacje o audytorach itp.).

2. Czy instytucja ma procedurę ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami jako element Instrukcji Bezpieczeństwa Przeciwpowodziowego (IBP) / innych procedur?

- a) Tak, opracowaliśmy to we współpracy z firmą zewnętrzną.
- b) Tak, opracowaliśmy to we współpracy z inspektorem BHP / strażą pożarną.
- c) Nie. Opracowana jest tylko ogólna procedura ewakuacji. Zakupiono materace do ewakuacji.**
- d) Nie wiem.

Dodatkowe informacje procedura wykonana przez firmę zewnętrzną w grudniu 2025 r. (bez uszczegółowienia procedur dla osób ze szczególnymi potrzebami). Twórcy: mgr inż. Klaudia Jarzynka-Sujata Rzeczoznawca ds zabezpieczeń ppoż NR UPR 726/2021, Dr inż. Mariusz Pecio Rzeczoznawca ds zabezpieczeń ppoż NR UPR 503/2009.

3. Gdzie i jak opisywana jest dostępność architektoniczna instytucji?

Dostępność architektoniczna jest skrótowo opisana deklaracji dostępności na stronie.
<https://teatr Wielki.pl/deklaracja-dostepnosci/>

4. Jakie są trzy największe bariery w dostępie do instytucji biorąc pod uwagę architekturę?

Dostępność dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych do całego budynku jest tylko od strony głównego wejścia. Budynek jest bardzo duży, posiada wiele klatek schodowych, a różne windy zatrzymujące się na różnych poziomach widowni (nie tych samych), co może być utrudnieniem dla widza, zwłaszcza w tłumie osób w szatni przed spektaklem. Brak możliwości przygotowania większej ilości miejsc dla osób z problemami z poruszaniem się ze względu na specyfikę zabytkowego budynku oraz przepisy ppoż. zmuszające do przytwierdzenia krzeseł do podłoża.

5. Jakie są trzy największe atuty dostępności architektonicznej instytucji?

Duża ilość wind, duża przestrzeń foyer, wygodny podjazd pod wejście główne, bez barier architektonicznych. Przy dużej ilości widzów, wykorzystywany jednocześnie przez widzów teatru Wielkiego i Teatru Narodowego jest mało miejsc parkingowych w tym kilka miejsc dla osób niepełnosprawnych.

6. Jaki jest kierunek zmian dotyczący dostępności architektonicznej instytucji?

W najbliższym czasie planowane są remonty i przebudowy uwzględniające potrzeby osób z niepełnosprawnościami. W tym roku rozpisany został konkurs na przebudowę toalet. Jednym z takich działań, których realizację planuje Teatr jest modernizacja, która obejmuje przestrzenie o szczególnym znaczeniu dla doświadczenia widza - toalety, foyer, strefy sprzedaży, bufety oraz Salon Łoży Rządowej. To właśnie w tych miejscach rozpoczyna się i kończy doświadczenie uczestnictwa w wydarzeniu, a jakość ich organizacji bezpośrednio wpływa na komfort i poczucie samodzielności użytkownika.

Planowana modernizacja zakłada kompleksowe podejście do dostępności, obejmujące nie tylko dostosowanie wybranych pomieszczeń, ale zapewnienie komfortowego i samodzielnego korzystania z całego obiektu – od wejścia, przez komunikację i orientację, po korzystanie z toalet, bufetów, punktów sprzedaży i przestrzeni reprezentacyjnych. Projekt przewiduje czytelne i intuicyjne rozwiązania, odpowiednie oświetlenie, kontrasty, oznakowanie, ergonomiczne wyposażenie oraz dostępne punkty obsługi, z uwzględnieniem potrzeb osób o różnych możliwościach ruchowych i percepcyjnych. Istotne jest również zachowanie zabytkowego charakteru Teatru. Rozwiązania dostępnościowe będą wprowadzane przede wszystkim w elementach współczesnych i wtórnych, tak aby były funkcjonalne, dyskretne i harmonijnie wpisane w historyczną architekturę. W ramach projektu pn. „Opera Nowych Możliwości - Modernizacja Infrastruktury Kulturalnej w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej”, realizowanego z Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko 2021 - 2027, Działanie FENX.07.01 Infrastruktura kultury i turystyki kulturowej, w najbliższych latach Teatr będzie realizował następujące działania, uwzględniające elementy dostępności.

DOSTĘPNOŚĆ CYFROWA

1. Czy instytucję audytowano pod kątem dostępności cyfrowej?

- a) Tak, audyt przeprowadził organizator.
- b) Tak, audyt przeprowadziła firma zewnętrzna.
- c) Tak, audyt przygotowaliśmy samodzielnie / we współpracy z osobami z niepełnosprawnościami, osobami starszymi.
- d) Nie.**
- e) Nie wiem.

Dodatkowe informacje (w tym rok audytu, informacje o audytorach itp.).
Audyt planowany jest w sezonie 2026/2027?

2. Gdzie i jak opisywana jest dostępność cyfrowa instytucji?

Dostępność cyfrowa jest skrótowo opisana deklaracji dostępności na stronie.
<https://teatr Wielki.pl/deklaracja-dostepnosci/>

3. Jakie są trzy największe bariery w dostępie cyfrowym do instytucji?

Obecna strona internetowa Teatru Wielkiego – Opery Narodowej jest częściowo zgodna z wymaganiami dostępności cyfrowej. Zidentyfikowane problemy dotyczą m.in. braku tekstów alternatywnych przy części materiałów graficznych oraz braku napisów przy części materiałów filmowych. W planie krótkoterminowym przewidziano aktualizację deklaracji dostępności, przegląd najważniejszych treści i stopniowe usuwanie zidentyfikowanych barier, natomiast w planowanej kompleksowej przebudowie strony internetowej dostępność cyfrowa zgodna z obowiązującymi wymaganiami będzie jednym z podstawowych założeń projektowych.

4. Jakie są trzy największe atuty dostępności cyfrowej instytucji?

Wsparcie działu Nowoczesnych Technologii Multimedialnych w tworzeniu treści dostępnych.

5. Jaki jest kierunek zmian dotyczący dostępności cyfrowej instytucji?

Unowocześnienie strony internetowej, rozbudowa zakładki dostępność. W najbliższym czasie umieszczenie przedprzewodnika oraz informacji o instytucji z tłumaczeniem pjm.

DOSTĘPNOŚĆ INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNA

1. Czy instytucję audytowano pod kątem dostępności informacyjno-komunikacyjnej?

- a) Tak, audyt przeprowadził organizator.
- b) Tak, audyt przeprowadziła firma zewnętrzna.

- c) Tak, audyt przygotowaliśmy samodzielnie / we współpracy z osobami z niepełnosprawnościami, osobami starszymi.

d) Nie.

e) Nie wiem.

2. Gdzie i jak opisywana jest dostępność informacyjno-komunikacyjna instytucji?

W deklaracji dostępności.

<https://teatr Wielki.pl/deklaracja-dostepnosci/>

3. Jakie są trzy największe bariery w instytucji biorąc pod uwagę dostępność informacyjno-komunikacyjną?

1. Brak spójnego i łatwo dostępnego systemu informacji o dostępności – informacje potrzebne osobom o szczególnych potrzebach do przygotowania wizyty nie są obecnie przedstawione w jednym, czytelnym i łatwym do odnalezienia miejscu. Brakuje m.in. przewodnika oraz pełnej, uporządkowanej informacji o dostępności poszczególnych przestrzeni i wydarzeń.

2. Ograniczona dostępność informacji w alternatywnych formach komunikacji – zakres materiałów przygotowanych w języku prostym oraz informacji tłumaczonych na PJM jest obecnie niewystarczający. Ogranicza to samodzielny dostęp do informacji m.in. osobom Głuchym oraz osobom mającym trudności z odbiorem złożonych komunikatów.

3. Brak stałych i jednolitych rozwiązań wspierających komunikację podczas kontaktu z instytucją i korzystania z oferty – nie wszystkie punkty kontaktu z publicznością zapewniają obecnie rozwiązania odpowiadające różnym potrzebom komunikacyjnym. Dotyczy to m.in. możliwości komunikacji w PJM, wsparcia osób słabosłyszących oraz rozwiązań ułatwiających przekazywanie i uzyskiwanie informacji przez osoby o szczególnych potrzebach.

4. Jakie są trzy największe atuty dostępności informacyjno-komunikacyjnej instytucji?

1. Doświadczenie w przygotowywaniu dostępnej informacji związanej z wydarzeniami – Teatr posiada doświadczenie w organizacji spektakli z audiodeskrypcją, touch tourów oraz wydarzeń kierowanych do osób niewidomych i słabowidzących. Działania te wymagają bezpośredniego kontaktu z odbiorcami oraz przekazywania im informacji pozwalających przygotować się do udziału w wydarzeniu.

2. Bezpośredni kontakt pracowników z publicznością – Biuro Obsługi Widza, kasy, Dział Obsługi Widza, Dział Edukacji i Muzeum Teatralne umożliwiają uzyskanie informacji bezpośrednio, telefonicznie i mailowo. Pozwala to na indywidualne odpowiadanie na pytania oraz przekazywanie informacji dotyczących możliwości skorzystania z oferty przez osoby o szczególnych potrzebach.

3. Istniejące kanały komunikacji cyfrowej i wydzielona informacja o dostępności – Teatr posiada rozbudowaną stronę internetową, na której funkcjonuje sekcja dotycząca dostępności oraz deklaracja dostępności. Stanowi to dobrą podstawę do dalszego porządkowania i rozwijania informacji w różnych dostępnych formach.

5. Jaki jest kierunek zmian dotyczący dostępności informacyjno-komunikacyjnej instytucji?

Kierunkiem zmian będzie stworzenie spójnego, wielokanałowego systemu dostępnej komunikacji, umożliwiającego osobom o różnych potrzebach samodzielne uzyskanie informacji, przygotowanie się do wizyty oraz kontakt z Teatrem. Rozwijane będą informacje w języku prostym, materiały w PJM, przedprzewodnik, informacje o dostępności poszczególnych wydarzeń oraz rozwiązania wspierające komunikację bezpośrednią, w tym zdalne tłumaczenie na PJM i rozwiązania dla osób słabosłyszących. Równocześnie rozwijana będzie komunikacja dwustronna – formularz informacji zwrotnej, współpraca z organizacjami i środowiskami odbiorców oraz planowany newsletter dostępnościowy – tak aby osoby o szczególnych potrzebach mogły nie tylko otrzymywać informacje, ale również zgłaszać swoje potrzeby, bariery i propozycje zmian.

6. III. PROGRAM I WYDARZENIA

1. Jakie wydarzenia były realizowane przez instytucję jako dostępne?

Można wybrać kilka odpowiedzi.

- a) **Wystawy** i wernisaże.
- b) Seanse filmowe.
- c) **Pokazy teatralne.**
- d) Pokazy taneczne i sztuk performatywnych.
- e) Koncerty.
- f) Festiwale, proszę napisać o jakiej tematyce:
- g) Warsztaty (jednorazowe i cykle), proszę napisać o jakiej tematyce:
- h) **Edukacja kulturowa (semestralna, roczna), proszę napisać o jakiej tematyce:**
Cykl poświęcony historii teatru polskiego „Dotknąć teatru”, przygotowany w oparciu o zbiory Muzeum Teatralnego.
- i) Spotkania i debaty.
- j) Konkursy.

k) Plenery, wyjazdy, wycieczki.

l) Oprowadzania i zwiedzania.

m) Wydarzenia okolicznościowe.

n) Inne:

Dodatkowe pytanie: w jakiej formule (online, stacjonarnie, hybrydowo)?

2. Jakie wydarzenia chcą Państwo realizować jako dostępne w przyszłości?

Można wybrać kilka odpowiedzi.

a) Wystawy i wernisaże.

b) Seanse filmowe.

c) Pokazy teatralne.

d) Pokazy taneczne i sztuk performatywnych.

e) Koncerty.

f) Festiwale, proszę napisać o jakiej tematyce:

g) Warsztaty (jednorazowe i cykle), proszę napisać o jakiej tematyce: taniec, cykl spotkań na temat instrumentów muzycznych.

h) Edukacja kulturowa (semestralna, roczna), proszę napisać o jakiej tematyce:
kontynuacja spotkań dla osób z niepełnosprawnością wzroku, planowane spotkania dla seniorów na temat historii teatru polskiego jak i samego Teatru Wielkiego, rozszerzenie zajęć edukacyjnych o zajęcia dostępne dla dzieci ze specjalnymi potrzebami, realizowane przez Działy Edukacji i Muzeum.

i) Spotkania i debaty.

j) Konkursy.

k) Plenery, wyjazdy, wycieczki.

l) Oprowadzania i zwiedzania.

m) Wydarzenia okolicznościowe.

n) Inne:

3. W jaki sposób komunikowane są wydarzenia dostępne? W jakich miejscach? Z jakim wyprzedzeniem? Przy użyciu jakich narzędzi?

Wydarzenia publikowane są na stronie internetowej (z wielomiesięcznym wyprzedzeniem), w mediach społecznościowych (od kilku tygodni do kilku dni wcześniej), w miesięcznym repertuarze papierowym.

4. Jak przygotowywane są wydarzenia dostępne? Jak i kto je planuje?

Wydarzenia planowane są w działach odpowiedzialnych za ich przygotowanie.

5. Czy w planowaniu i organizacji wydarzeń biorą udział osoby z niepełnosprawnościami i osoby starsze?

Nie.

6. Czy promocję wydarzeń wspiera środowisko osób z niepełnosprawnościami i osób starszych?

Zwracamy się do fundacji i samorzeczników z prośbą o rozpropagowanie wydarzeń, umieszczamy informacje w grupach w mediach społecznościowych.

7. Czy dostępne wydarzenia są poddawane ewaluacji przez zespół instytucji?

Tak przeprowadzana jest autoewaluacja.

8. Czy dostępne wydarzenia są poddawane ewaluacji przez publiczność?

Staramy się kontaktować z widzami, np. którzy korzystali z audiodeskrypcji, by uzyskać ich opinie o doświadczeniach i obsłudze. Nie prowadzone były większe badania dotyczące dostępności wśród publiczności.

Szczegółowa analiza programu

Zachęcamy do szczegółowej analizy dostępności programu i wydarzeń. W tym celu należy wypełnić poniższą tabelę. Proponujemy uzupełnić ją na dwóch poziomach: 1) dla całej instytucji (tj. w przypadku wizyty osoby z niepełnosprawnością lub osoby starszej o dowolnym charakterze, np. w celu podpisania umowy o pracę); 2) dla konkretnych wydarzeń, minimum dwóch (np. koncert i warsztaty plastyczne).

Tabela może być rozszerzana i uszczegółowiana, jak ma to miejsce w załączniku numer 1 do Modelu Dostępnej Kultury (tam poszczególne etapy podróży odbiorcy są rozpisane na zagadnienia).

Etapy podróży odbiorcy	Pozyskanie informacji o wydarzeniu	Proces zakupu biletów	Droga na wydarzenie i powrót	Poruszanie się po przestrzeni i instytucji	Doświadczenie wydarzenia	Utrzymanie kontaktu z instytucją
Obszar widzenia	+ : częściowo dostępna strona internetowa, część zdjęć i grafik ma tekst alt, kontakt do koordynatorki dostępności na stronie www	+ : dogodne zakupy w kasach, pracownicy przeszkoleni z podstaw obsługi osób ze szczególnymi potrzebami - : Zakup na stronie jest dość skomplikowany, większość osób zgłasza że dużo prościej jest kupić im bilety bezpośrednio w kasie.	- : Brak przedprzewodnika.	+ : duża ilość klatek schodowych i wind - : Brak tyfloplanów. Osoby z niepełnosprawnością wzroku muszą liczyć na pomoc osób z działu obsługi widza. W windach są różne oznaczenia.	+ : audiodeskrypcje na życzenie do wybranych spektakli - : Osoby słabowidzące mogą mieć problem z odczytaniem napisów.	- : brak odrębnego newslettera dla osób o szczególnych potrzebach

Etapy podróży odbiorcy	Pozyskanie informacji o wydarzeniu	Proces zakupu biletów	Droga na wydarzenie i powrót	Poruszanie się po przestrzeni i instytucji	Doświadczenie wydarzenia	Utrzymanie kontaktu z instytucją
Obszar slyszzenia	+: W deklaracji dostępności informacja na temat możliwości wypożyczenia pętli indukcyjnej. -: Brak informacji o instytucji w pjm.	+: Część pracowników kas przeszkolona jest w podstawach porozumiewania się w pjm -: Zakup na stronie jest dość skomplikowany,	-: Brak informacji o sposobach dotarcia do niej w pjm na stronie	-: niewystarczające informacje dotyczące przemieszczania się do określonych miejsc widowni	+: Możliwość skorzystania z pętli indukcyjnej. Napisy do spektaklu nad sceną. Brak napisów rozszerzonych.	-: brak odrębnego newslettera dla osób o szczególnych potrzebach

Etapy podróży odbiorcy	Pozyskanie informacji o wydarzeniu	Proces zakupu biletów	Droga na wydarzenie i powrót	Poruszanie się po przestrzeni i instytucji	Doświadczenie wydarzenia	Utrzymanie kontaktu z instytucją
Obszar poruszania się	+ : W deklaracji dostępności informacja na temat możliwości skorzystania ze specjalnego miejsca i sposobu jego zamówienia.	+ : Możliwość obniżenia w kasie mikrofonu i ekranu z planem miejsc na widowni do poziomu osoby na wózku inwalidzkim - : Zakup na stronie jest dość skomplikowany. W samych kasach utrudniony podjazd do kasy wózkiem na wprost kasy, trzeba podejść bokiem.	+ : Przy drzwiach wejściowych znajduje się przycisk przywołujący . Portier pomaga w otwarciu drzwi, w razie potrzeby otwiera dodatkowe skrzydło. - : Drzwi są zabytkowe więc na tę chwilę nie ma możliwości przerobienia.	+ : Osoby z działu obsługi widza wspierają we wskazaniu miejsca i w razie czego w przemieszczaniu się po budynku. - : Utrudnieniem jest duża ilość klatek schodowych i windy prowadzące do różnych przestrzeni i widowni. Toalety dla osób z niepełnosprawnością znajdują się na poziomie szatni. Miejsca na widowni na parterze i amfiteatrze. .	+ : Z wybranych miejsc specjalnych mogą korzystać osoby wymagające pozycji leżącej. Osoby niskorosłe mają możliwość wypożyczenia poduszki podwyższającej do siedzenia. Fotele ustawione są dość ciasno. - : Zbyt mała ilość miejsc dla osób ze potrzebami w obrębie poruszania.	Newsletter ogólny.

Etapy podróży odbiorcy	Pozyskanie informacji o wydarzeniu	Proces zakupu biletów	Droga na wydarzenie i powrót	Poruszanie się po przestrzeni i instytucji	Doświadczenie wydarzenia	Utrzymanie kontaktu z instytucją
Obszar rozumienia	-:Brak informacji w tekście prostym na temat poszczególnych wydarzeń.	-: Zakup na stronie jest dość skomplikowany.	-: Brak przedprzewodnika.	+ :Osoby z działu obsługi widza wspierają we wskazaniu miejsca i wręcz czego w przemieszczaniu się po budynku. - :Utrudnieniem jest duża ilość klatek schodowych i windy prowadzące do różnych przestrzeni i widowni.	+ : Do wybranych spektakli przygotowane są ETRy oraz audiodeskrypcje w tekście prostym.	Newsletter ogólny.

Etapy podróży odbiorcy	Pozyskanie informacji o wydarzeniu	Proces zakupu biletów	Droga na wydarzenie i powrót	Poruszanie się po przestrzeni i instytucji	Doświadczenie wydarzenia	Utrzymanie kontaktu z instytucją
Obszar czucia	-:Brak informacji na temat bodźców wywołujących silne emocje w poszczególnych wydarzeń.	-:Zakup na stronie jest dość skomplikowany. Kolejki w okresie sprzedaży biletów na nowy sezon mogą wywołać silne emocje.	-:Brak przedprzewodnika wraz z informacjami jak przygotować się do spektaklu by spędzić go komfortowo.	+ : Osoby z działu obsługi widza wspierają we wskazaniu miejsca i w razie czego w przemieszczaniu się po budynku. -:Przed spektaklami i w czasie przerw przebywaliśmy w dużym tłumie i hałasie. Trudno odnaleźć właściwą drogę. Utrudnieniem jest duża ilość klatek schodowych i windy prowadzące do różnych przestrzeni i widowni. Duża ilość punktów świetlnych	-:Brak tzw. relaxing performances. Podczas spektaklu głośno, jest dużo światła, jest głośna muzyka, mogą pojawić się również bodźce świetlne lub emocjonalne. Brak możliwości wypożyczenia słuchawek wyciszających.	Newsletter ogólny.

Etapy podróży odbiorcy	Pozyskanie informacji o wydarzeniu	Proces zakupu biletów	Droga na wydarzenie i powrót	Poruszanie się po przestrzeni i instytucji	Doświadczenie wydarzenia	Utrzymanie kontaktu z instytucją
Uwagi ogólne	+: Zazwyczaj wydarzenia są promowane na tyle wcześnie, by umożliwić zaplanowanie wizyty niektórym OzN.	+: pomoc ze strony pracowników Biura Obsługi Widza.	+: Duża ilość połączeń komunikacyjnych. Na parkingu przed budynkiem wyznaczone miejsca dla osób z niepełnosprawnością ruchową.	+: Wsparcie m w poruszaniu się po budynku są dobrze przeszkoleni pracownicy Działu Obsługi Widza.	+: bogaty repertuar, wysoki poziom wykonawców.	Newsletter ogólny.

IV. PUBLICZNOŚĆ I RELACJE

1. Proszę wskazać obszary dostępności według Modelu Dostępnej Kultury, których reprezentanci pojawiają się w instytucji?

- ☐ Obszar widzenia
- ☐ Obszar słyszenia
- ☐ Obszar poruszania się
- ☐ Obszar rozumienia
- ☐ Obszar czucia

2. Reprezentanci Ci pojawiają się w instytucji jako:

- ☐ Pracownicy
- ☐ Współpracownicy i zleceńobiorcy

- ☐ Wolontariusze
- ☐ **Publiczność bierna**
- ☐ **Publiczność włączona w działania**

3. Biorąc pod uwagę specyfikę lokalną (albo dowolną inną, zależnie od zasięgu oddziaływania instytucji), poziom uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami

i osób starszych w życiu instytucji można ocenić jako:

- ☐ Zdecydowanie wysoki
- ☐ Umiarkowanie wysoki
- ☐ **Niewyróżniający się / niewidoczny**
- ☐ Umiarkowanie niski
- ☐ Zdecydowanie za niski
- ☐ Trudno ocenić / nie wiem

4. Czy instytucja ma partnerstwa lub inne relacje ze środowiskiem osób z niepełnosprawnościami i osobami starszymi?

Tak.

Nie.

Nie wiem.

5. Proszę opisać charakter tych relacji (czas trwania, poziom relacji) oraz określić, czy mają one charakter formalny (to relacje pomiędzy instytucją, a organizacjami pozarządowymi) czy nieformalny (to relacje z pojedynczymi osobami lub grupami nieformalnymi).

Teatr Wielki – Opera Narodowa współpracuje z Mazowieckim Stowarzyszeniem Pracy dla Niepełnosprawnych „De Facto” w Płocku, reprezentującym środowisko osób niewidomych i słabowidzących. Jest to relacja o charakterze formalnym, instytucjonalnym i długofalowym, rozwijana przy realizacji działań zwiększających dostępność oferty Teatru dla osób z niepełnosprawnością wzroku. Współpraca obejmuje kontakt ze środowiskiem odbiorców, wymianę informacji dotyczących ich potrzeb oraz udział w działaniach związanych z udostępnianiem oferty. Stanowi ona ważne źródło wiedzy praktycznej przy rozwijaniu dostępności dla osób niewidomych i słabowidzących.

6. Jakie nowe kontakty i relacje może / chce nawiązać zespół instytucji w niedalekiej przyszłości?

W najbliższej przyszłości Teatr chce przede wszystkim poszerzyć współpracę o środowiska, które są obecnie słabiej reprezentowane w działaniach instytucji. Dotyczy to szczególnie osób Głuchych i słabosłyszących – planowane jest rozwijanie kontaktów z organizacjami reprezentującymi tę grupę, m.in. w związku z wprowadzaniem komunikacji w PJM, napisów rozszerzonych i rozwiązań wspomagających słyszenie. Drugim ważnym kierunkiem będzie nawiązywanie relacji z osobami o szczególnych potrzebach w zakresie czucia i rozumienia, w tym osobami neuroróżnorodnymi, oraz z organizacjami posiadającymi doświadczenie w tym obszarze. Współpraca będzie pomocna przy rozwijaniu komunikacji wizualnej, informacji o bodźcach, materiałów w języku prostym oraz przyszłych wydarzeń w formule relaxed performance. Rozwijane będą również relacje ze środowiskami senioralnymi, w tym Uniwersytetami Trzeciego Wieku. Docelowo trwałą formą współpracy ze starszą publicznością ma stać się planowana Rada Seniorów Teatru Wielkiego – Oper Narodowej, umożliwiająca seniorom zgłaszanie potrzeb, inicjatyw i propozycji zmian.

7. Obecności i reprezentacji jakiej grupy osób o szczególnych potrzebach najbardziej brakuje w instytucji?

Najbardziej brakuje obecności i reprezentacji osób Głuchych i słabosłyszących oraz osób o szczególnych potrzebach w zakresie czucia i rozumienia. Dotychczasowe działania dostępnościowe Teatru w większym stopniu obejmowały potrzeby osób niewidomych i słabowidzących, natomiast oferta i komunikacja skierowane do pozostałych grup wymagają dalszego rozwoju. W przypadku osób Głuchych i słabosłyszących istotnym kierunkiem zmian będzie zwiększanie dostępności wydarzeń, m.in. poprzez napisy rozszerzone, rozwiązania wspomagające słyszenie i rozwijanie komunikacji w PJM, a także nawiązywanie trwałych relacji z tym środowiskiem.

Drugą grupą są osoby o szczególnych potrzebach w zakresie czucia i rozumienia, w tym osoby neuroróżnorodne oraz osoby mające trudności z odbiorem złożonych informacji. Ich potrzeby powinny być w większym stopniu uwzględniane zarówno w sposobie przekazywania informacji, jak i organizacji uczestnictwa w wydarzeniach. Planowane rozwiązania obejmują m.in. rozwijanie materiałów w języku prostym, informacji o intensywnych bodźcach występujących podczas spektakli, komunikacji wizualnej oraz – w dalszej perspektywie – możliwości organizowania wydarzeń w formule relaxed performance.

V. ZASOBY DOSTĘPNYCH TEKSTÓW KULTURY

1. Czy w zasobach instytucji są teksty kultury dostępne dla osób niepełnosprawnościami i osób starszych?

Tak. W ofercie Teatru Wielkiego – Opery Narodowej znajdują się teksty kultury udostępniane osobom z niepełnosprawnościami i osobom starszym. Zakres dostępnych tekstów kultury będzie stopniowo poszerzany o kolejne formy, m.in. materiały w języku prostym, audiodeskrypcje zbiorów oraz rozwiązania zwiększające dostępność treści dla osób z niepełnosprawnością słuchu.

- a) Tak, dostępne dzięki narzędziom i usługom adaptacyjnym.**
- b) Tak, opracowane od początku jako dostępne.**
- c) Nie.**
- d) Nie wiem.**

2. Jak oceniana jest przez Państwa liczba dostępnych tekstów kultury w instytucji?

- a) Dostępnych tekstów kultury nie ma.**
- b) Jest ich za mało – oferta nie jest zadowalająca dla publiczności. Liczbę dostępnych tekstów kultury oceniamy jako niewystarczającą w stosunku do skali i różnorodności oferty Teatru Wielkiego – Opery Narodowej. Instytucja posiada już doświadczenie w udostępnianiu spektakli poprzez audiodeskrypcję i touch toury oraz w przygotowywaniu dostępnych działań edukacyjnych i muzealnych, jednak rozwiązania te obejmują obecnie jedynie część repertuaru i zbiorów. Kierunkiem zmian będzie stopniowe zwiększanie liczby dostępnych treści oraz rozwijanie różnych form ich udostępniania, odpowiednio do potrzeb odbiorców i charakteru danego tekstu kultury.**
- c) W sam raz dla obsługi naszej publiczności o szczególnych potrzebach.**
- d) Jest ich „za dużo” – czujemy, że nie wykorzystujemy wszystkiego w pełni.**

3. Jak przechowywane są narzędzia dostępu, np. audiodeskrypcje, nagrania w języku migowym, karty w tekście łatwym do czytania, itp.?

- a) Tylko on-line albo jako kopie cyfrowe.**
- b) Tylko w formach tradycyjnych (fizycznych).**
- c) I tak, i tak – w zależności od obiektu. audiodeskrypcji spektakli na dyskach dostępnych dla działu NTA i inspicjentów, audiodeskrypcje obiektów muzealnych, teksty etc dostępne są na stronie jako kolekcje <https://teatr Wielki.pl/muzeum-teatralne/kolekcje/rzezba/>.**

d) Nie wiem.

4. Czy baza dostępnych tekstów kultury albo informacje o nich są dostępne dla publiczności?

a) Tak, online. j.w.

b) I tak, i tak – w zależności od obiektu.

c) Nie.

d) Nie wiem.

5. Jakie teksty kultury są dostępne?

Podczas wybranych spektakli operowych dostępna jest audiodeskrypcja, m.in. do: „Madame Butterfly”, „Rigoletta”, „La bohème”, „Traviaty” i „Czarodziejskiego fletu”. Wszystkie spektakle operowe wykonywane w językach obcych prezentowane są z polskimi napisami wyświetlanymi nad sceną, natomiast spektakle wykonywane w języku polskim posiadają napisy w języku angielskim.

Dla wybranych obiektów ze zbiorów Muzeum Teatralnego przygotowane zostały audiodeskrypcje oraz opisy w tekście łatwym do czytania i rozumienia (ETR).

6. Jakie są największe przeszkody w udostępnianiu tekstów kultury w instytucji?

Największą przeszkodą jest złożony i wielozmysłowy charakter prezentowanych tekstów kultury. Spektakl operowy lub baletowy łączy muzykę, tekst, ruch, scenografię, kostium, światło i działania sceniczne, dlatego zapewnienie pełnego dostępu osobom z różnymi potrzebami wymaga zastosowania kilku uzupełniających się rozwiązań, m.in. audiodeskrypcji, napisów, materiałów w języku prostym czy touch tourów.

Drugą barierą jest czasochłonność i koszt przygotowania dostępnych wersji materiałów. Audiodeskrypcja, napisy rozszerzone, opisy obiektów muzealnych czy adaptacja treści do języka prostego wymagają odpowiednich kompetencji, przygotowania materiałów oraz często udziału zewnętrznych specjalistów.

Trudnością jest również skala i różnorodność oferty Teatru Wielkiego – Opery Narodowej oraz zbiorów Muzeum Teatralnego. Duża liczba spektakli, wydarzeń i obiektów powoduje, że pełne udostępnienie wszystkich treści nie może nastąpić jednocześnie i wymaga stopniowego rozszerzania dostępności oraz ustalania priorytetów.

7. Podczas jakiego typu wydarzeń zespół instytucji pracuje na bazie dostępnych tekstów kultury?

Zespół Teatru pracuje na bazie dostępnych tekstów kultury przede wszystkim podczas spektakli z audiodeskrypcją i poprzedzających je touch tourów, dostępnych oprowadzań, warsztatów i spotkań edukacyjnych oraz wydarzeń organizowanych przez Muzeum Teatralne. Szczególnym przykładem jest cykl „Dotknąć teatru”, podczas którego zbiory,

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

historia i przestrzeń Teatru są udostępniane osobom niewidomym i słabowidzącym poprzez audiodeskrypcję, dotyk i bezpośredni kontakt z wybranymi obiektami. Dostępne materiały i adaptowane sposoby przekazywania treści wykorzystywane są również podczas działań dla grup o zróżnicowanych potrzebach, w tym grup szkolnych i osób starszych.

8. **Czy w otoczeniu instytucji kultury są obiekty dostępne (np. rzeźby, pomniki przyrody, budynki albo widoki i układy architektoniczne)?**
9. brak